

Ocena pracy doktorskiej mgr farm. Anny Żuk pod tytułem: 'Żywienie kliniczne i automatyczna dystrybucja leków w praktyce polskich szpitali'

Przedstawiona do recenzji praca porusza ciekawe zagadnienie, jakim jest znaczenie przygotowanie preparatów żywieniowych i leków w dawkach unit dose w aptece szpitalnej. Temat jest szczególnie aktualny, gdyż postępowanie takie może spowodować zwiększenie bezpieczeństwa farmakoterapii i zmniejszenie kosztów leczenia. Temat ten jak dotychczas nie był analizowany w polskim piśmiennictwie, dlatego też rezultaty analizy Autorki mogą pozwolić na poprawić sytuację w polskich szpitalach.

Układ pracy jest typowy dla publikacji będącej zbiorem prac własnych Autorki. Praca składa się z pięciu rozdziałów (wstępu, celu badań, podsumowania wyników, dyskusji i wniosków) oraz wykazów tabeli, skrótów, piśmiennictwa, streszczenia w języku polskim i angielskim i ośmiu załączników, czyli artykułów, które wchodzą w skład rozprawy doktorskiej. Praca liczy 37 stron, publikacje zajmują dalsze 116 stron.

W rozdziale "Wstęp" Autorka przedstawia sytuację w zakresie żywienia klinicznego i przygotowania leków w dawkach dziennych. Poświęca, co szczególnie cenne, dużo miejsca na przedstawienie historycznej perspektywy jeśli chodzi o sytuację w naszym kraju. Bardzo dokładnie analizuje sytuację żywienia poza- i dojelitowe. Rozdział opracowany jest przejrzysto i poprawnie.

Przedstawiając założenia i cel pracy Autorka podejmuje się analizy następujących zagadnień:

1. jak, w praktyce polskich szpitali jest realizowane żywienie kliniczne oraz
2. jak realizowana jest na co dzień automatyczna dystrybucja leków

Realizacja żywienia klinicznego została oceniona na podstawie autorskiego badania ankietowego przeprowadzonego wśród personelu medycznego placówek ochrony zdrowia w latach 2014-2016, natomiast ocena realizacji automatycznej dystrybucji leków oceniona została na podstawie analizy opinii personelu medycznego uzyskanych w autorskim badaniu ankietowym w roku 2017 wykonanym w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym nr 5 im. Św. Barbary w Sosnowcu

Autorka założyła, że dzięki uzyskanym wynikom będzie możliwa optymalizacja farmakoterapii, a szczególnie zmniejszenie częstości występowania błędów medycznych i zwiększenie dokładności przygotowania leków.

W rozdziale Publikacja Autorka przedstawia osiem prac swojego autorstwa. Wymienione prace to:

1. Żuk A, Bialik W. Leczenie żywieniowe w Polsce – rola farmaceuty szpitalnego. *Farm Pol* 2017; 73(4): 239-245.
2. Żuk A, Bialik W. Funkcjonowanie pracowni żywienia pozajelitowego w polskich aptekach szpitalnych. *Post Żyw Klin* 2017; T.13, 3(44): 5-11.
3. Żuk A, Bialik W. Realizacja leczenia żywieniowego w Polsce. Funkcjonowanie zespołów żywieniowych: wyniki wstępne. *Post Żyw Klin* 2015; T.11, 4(37): 5-8.
4. Żuk A, Bialik W. Funkcjonowanie zespołów żywieniowych w Polsce – wyniki badania ankietowego. *Post Żyw Klin* 2016; T.12, 3(40): 15-18.
5. Żuk A, Bialik W. Żywienie kliniczne pacjentów i jego rozliczanie z płatnikiem. *Post Żyw Klin* 2017; T.13, 2 (43): 5-13.
6. Żuk A, Stępnia P, Bialik W. Wstępna ocena funkcjonowania systemu automatycznej dystrybucji leków unit dose w wybranym polskim szpitalu w oparciu o wyniki autorskiego badania ankietowego. *Farm Pol* 2017; 73(5): 265-270.
7. Żuk A, Stępnia P, Bialik W. Systemy automatycznej dystrybucji leków (unit dose)

w szpitalach w Polsce oraz w wybranych krajach świata. Ann. Acad. Med. Siles. 2017

DOI 10.18794/AAMS/69486

8. Żuk A, Szczerbak K, Bialik W, Janiec R. Analiza wpływu systemu dystrybucji leków unit dose na optymalizację farmakoterapii. Ann. Acad. Med. Siles. 2016; 70: 143-153.

Projekt pracy badawczej należy ocenić wysoko. Założenia pracy zostały przygotowane prawidłowo, a odpowiedzi na zadawane pytania, przedstawione jako cele pracy, mają realne znaczenie kliniczne. Należy również podkreślić wysiłek, który Autorka musiała włożyć w przygotowanie ankiet, ich dystrybucję, a następnie analizę, jak również fakt, że przeprowadzone analizy mają absolutnie unikalny charakter, zarazem budząc duży niepokój – w pamięci zostaje szczególnie opis braku sprawozdawania i rozliczenia procedur żywieniowych do płatnika, co de facto pokazuje, że w Polsce dokumentacja medyczna prowadzona jest nierzetelnie.

W rozdziale Podsumowanie oraz wnioski Autorka przedstawia swoje rezultaty swoich badań, dzieląc swoje obserwacje na część dotyczącą żywienia klinicznego oraz automatyczną dystrybucję leków. W części Dyskusja Autorka zestawia wyniki swoich badań z doniesieniami polskimi, głównie konfrontując wiarygodność swoich analiz oraz z literaturą światową. Warto podkreślić, że Autorka bardzo krytycznie podchodzi do swoich badań, co nadaje im szczególną rangę.

Wnioski można podsumować w następujących punktach:

1. Priorytetowym zadaniem jest przywrócenie obowiązku funkcjonowania zespołów żywieniowych w placówkach ochrony zdrowia
2. Należy poprawić rozliczanie procedur żywieniowych oraz zaprzestać stosowania dojelitowo diety kuchennej
3. Należy dokonać krytycznej analizy jakości posiłków w polskich szpitalach
4. Należy upowszechnić system dystrybucji leków unit dose

5. Wskazane jest prowadzenie dalszych badań nad funkcjonowaniem w Polsce żywienia klinicznego i automatycznej dystrybucji leków

Wnioski sformułowane są poprawnie i wynikają z przeprowadzonej w pracy analizy i dyskusji. Analizy własnych wyników autorka dokonała stosując prawidłowo dobrane testy statystyczne. Bardzo dokładnie i w sposób nie budzący wątpliwości przedstawione zostały odpowiedzi na zadane pytania kliniczne. Godnym pochwały jest fakt, iż Autorka nie poprzestaje jedynie na prostym opisanu swoich wyników, ale próbuje również znaleźć rozwiązania, które miałyby implikacje praktyczne.

Podsumowując przedstawioną do oceny rozprawę doktorską chciałbym zwrócić uwagę na kilka aspektów. Przede wszystkim przedmiot pracy jest bardzo nowatorski, a potencjalne implikacje kliniczne są znaczące. Po drugie, jakość badań przeprowadzonych w ramach działań Autorki jest wysoka i zasługuje na uznanie.

W toku zaplanowanych i przeprowadzonych badań Autorka zrealizowała stawiane sobie cele i przedstawiła słuszne wnioski. Dobór literatury z uwzględnieniem pozycji najnowszego piśmiennictwa jest poprawny. Przeprowadzona dyskusja świadczy o znajomości i zrozumieniu poruszanych tematów. W całości praca doktorska stanowi obraz dobrej pracy, którego nie psują, poczynione z obowiązku recenzenta, drobne uwagi krytyczne. Praca spełnia w pełni wymogi stawiane dla rozprawy doktorskiej.

Oceniając pozytywnie, tak pod względem formalnym jak i merytorycznym pracę doktorską mgr farm. Anny Żuk pod tytułem: 'Żywienie kliniczne i automatyczna dystrybucja leków w praktyce polskich szpitali' mam zaszczyt zwrócić się do Pani Dziekan oraz do Rady Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej Śląskiego Uniwersytetu Medyczny w Katowicach o przyjęcie pracy i dopuszczenie Autorki do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

dr hab. n. med. Stanisław Kłęk
Katedra i Klinika
Onkologii ogólniej
ul. Złocieniowa 31a
41-200 Katowice
t. 76 05 35 66
576053 980607134